

Ministrstvo za zdravje

**Delavnica o vzpostavitvi sistema upravljanja z varnostnimi odkloni in tveganji
za varnost v zdravstvu (Projekt SenSys) in Evropski dan pacientovih pravic**

**PRAVICE IN ODGOVORNOSTI PACIENTOV IN NJIHOVIH
BLIŽNJIH
PO ZAKONU O PACIENTOVIH PRAVICAH
Z VIDIKA
NAJPOGOSTEJŠIH KRŠITEV PRAVIC IN S TEM POVEZANIH
TVEGANJ IN VARNOSTNIH ODKLONOV**

**Jožica Trošt Krušec
LJUBLJANA, 22. 5. 2019**

PRAVICE PACIENTOV

Pravice pacientov so določene v več predpisih iz zdravstvenega področja - **razpršenost zdravstvenih pravic:**

- ZZZVZ
- (Pravila obveznega zdravstvenega zavarovanja)
- Zakon o pacientovih pravicah – ZPacP
- posredno v še več drugih zakonih (Zakon o zdravstveni dejavnosti, Zakon o zdravniški službi, Zakon o nalezljivih boleznih, ...)

Ni možnosti pregledne seznanitve s pravicami z aspekta pacienta in njegovih družinskih članov pacienta - **ni kataloške ureditve pravic**

Pristojnosti zastopnika pacientovih pravic – določene v ZPacP – široke in raznovrstne:

- svetovanje o pravicah
- pridobivanje dokumentacije
- poizvedbe glede postopkov zdravljenja
- .....
- .....
- **aktivnosti v zvezi s kršitvami pravic** – ne bo prikazano pohvalno delo izvajalcev zdravstvene dejavnosti navkljub odličnemu sodelovanju zastopnice in izvajalcev zdravstvene dejavnosti

Predstavitev vsebine

V kontekstu vsebine današnje delavnice:

Namen predstavitve:

Glede na evropski dan pacientovih pravic:

- **kratka predstavitev pravic** pacientov (in njihovih bližnjih) po ZPacP
- **predstavitev najpogostejših kršitev** pravic po ZPacP iz prakse dela zastopnice pacientovih pravic

Glede na današnji prikaz aktivnosti Projekta SenSys:

- **predstavitev nekaterih ugotovitev iz kršitev pravic po ZPacP v povezavi z varnostjo obravnave pacientov**
  - **predstavitev nekaterih pričakovanj pacientov in zastopnice** glede tveganj in varnostih odklonov pri obravnavi pacientov
-

Pravice pacientov po ZPacP

ZPacP določa splošne – obče pravice:

1. **pravica do dostopa do zdravstvene oskrbe** in zagotavljanja preventivnih storitev,
2. **pravica do enakopravnega dostopa in obravnave pri zdravstveni oskrbi,**
3. pravica **do proste izbire zdravnika in izvajalca** zdravstvenih storitev,
4. **pravica do primerne, kakovostne in varne zdravstvene oskrbe,**
5. **pravica do spoštovanja pacientovega časa,**
6. **pravica do obveščenosti in sodelovanja,**
7. **pravica do samostojnega odločanja o zdravljenju,**
8. pravica **do upoštevanja vnaprej izražene volje,**
9. pravica **do preprečevanja in lajšanja trpljenja,**
10. **pravica do drugega mnenja,**
11. pravica **do seznanitve z zdravstveno dokumentacijo,**
12. **pravica do varstva zasebnosti in varstva osebnih podatkov,**
13. pravica **do obravnave kršitev pacientovih pravic,**
14. pravica **do brezplačne pomoči pri uresničevanju pacientovih pravic**

Zaradi časovne omejitve le predstavitev modro natisnjenih pravic

Pravica do varstva zasebnosti in varstva osebnih podatkov

ZASEBNOST PRI OPRAVLJANJU ZDRAVSTVENE STORITVE

- **Izvajalci morajo** pri vsakokratni zdravstveni oskrbi **spoštovati pacientovo zasebnost**
- **Pri posegu** oziroma oskrbi **smejo biti navzoči le** zdravstveni **delavci oziroma sodelavci, ki opravljajo medicinski poseg** oziroma oskrbo, **osebe, za katere želi, da so navzoče**, če je izvedljivo,
- **Osebe, ki se izobražujejo**, so lahko navzoče **le s predhodno privolitvijo pacienta**

Obveza svojcev:

- **sodelovanje pri zdravstveni obravnavi na način, ki ne moti izvajanja zdravstvene oskrbe**
- **nevstopanje pacienta/svojcev v predprostor zdravnika, če ni poklican na vstop**

PRIMERI KRŠITEV IZ PRAKSE

- **vročanje in komentiranje izvidov ob izročanju pacientu v čakalnicah**
- **dajanje navodil glede izvajanja terapije iz izvida v čakalnicah**
- **navzočnost oseb, ki niso nujno potrebne za izvedbo zdravstvene oskrbe**
- **več pacientov istočasno v predprostoru ordinacije**
- **kabine za preoblačenje v katere se sliši obravnava drugih pacientov**
- **odprta vrata ordinacije med zdravstveno obravnavo pacienta**
- **vstopanje zdravstvenih delavcev v ordinacijo med obravnavo pacienta**
- **brez predhodnega soglasja pacienta prisotni udeleženci izobraževalnega procesa**
- **medicinska sestra vstopa v ordinacijo med obravnavo pacienta z namenom ureditve administrativnih zadev drugega pacienta**
- **....**

... Pravica do varstva zasebnosti in varstva osebnih podatkov

VARSTVO OSEBNIH PODATKOV

Pacient ima pravico do zaupnosti osebnih podatkov, vključno s podatki o obisku pri zdravniku in drugih podrobnostih o svojem zdravljenju.

PRIMERI KRŠITEV IZ PRAKSE:

- **sporočanje podatkov o pacientu delodajalcu** –le v primeru, če je pravna podlaga v drugem zakonu
- **s svojimi izvidi prejme pacient po pošti tudi izvid druge osebe**
- **pogovori osebja o drugih pacientih med obravnavo pacienta**
- **izdajo receptov pride uredit oseba, ki pri zdravniku nima pooblastila pacienta, da to lahko opravi**
- **na pogovor k zdravniku pride oseba (ožji družinski član, ...), ki nima pooblastila da to lahko opravi pogovor o drugi osebi**
- **v čakalnicah, sprejemnih pisarnah, ordinacijah, predprostorih ordinacije se sliši pogovore med zdravstvenimi delavci in/ali sodelavci o drugih pacientih**

Obveza svojcev:

- **pri zdravnikih urejanje zadev družinskih članov s pooblastilom**
- **zavedati se, da ni dopustno spraševati o zdravstvenih informacijah telefonsko**

S pacientovimi zdravstvenimi in drugimi osebnimi podatki morajo zdravstveni delavci in zdravstveni sodelavci ravnati v skladu z načelom zaupnosti in predpisi, ki urejajo varstvo osebnih podatkov.

PRIMERI KRŠITEV IZ PRAKSE:

Uhajanje podatkov:

- a) delodajalcu o terminih obiskov pri izvajalcu (tudi na telefonski klic)
- b) o razlogih obiska pacienta pri izvajalcu
- c) o zdravstvenih stanjih posameznikov
- d) dajanje različnih informacij o zdravstvenem stanju prek telefona – kdo je na drugi strani?

... Pravica do varstva zasebnosti in varstva osebnih podatkov

VAROVANJE POKLICNE SKRIVNOSTI

Zdravstveni delavci in sodelavci so dolžni kot poklicno skrivnost varovati vse, kar pri opravljanju svojega poklica ali dela zvedo o pacientu

Le pacient lahko razreši zdravstvenega delavca ali sodelavca **dolžnosti varovanja informacij o njegovem zdravstvenem stanju**

Pacient ima z dopolnjenim 15. letom pravico določiti:

- komu,
- kdaj in
- katere informacije o njegovem zdravstvenem stanju sme, mora ali ne sme zdravnik sporočiti

Isto velja tudi za posredovanje medicinske dokumentacije.

PRIMERI KRŠITEV IZ PRAKSE:

-
- sporočanje podatkov staršem
  - uhajanje osebnih in zdravstvenih podatkov skozi zaposlene v zdravstvu pri izvajalcu in izven prostorov izvajalca

Pravica do spoštovanja pacientovega časa

ČAKALNE DOBE

Pacient **ima pravico, da se njegov čas spoštuje.**

Izvajalec **poskrbi za najkrajši možni čakalni čas in čakalno dobo v okviru razumnega časa in upošteva strokovne standarde glede stopnje nujnosti**

PRIMERI KRŠITEV IZ PRAKSE:

- **neuvršanje v čakalni seznam v 5 dneh od predložitve napotne listine in neodposlanje obvestila v naslednjih 3 dneh – posledica: še daljše čakalne dobe kot bi bile sicer**
- **neseznanitev pacienta z izvajalci, ki imajo za isto storitev krajše dobe kot oni (če presega najdaljšo dopustno čakalno dobo)**

ČAKALNI ČASI

- čakalni čas znaša največ 30 minut (termin + 30 min)

PRIMERI KRŠITEV IZ PRAKSE:

- **zamude pri obravnavi preko 30 minut**
- **če pride do zamude to ne sme bremeniti verižno vseh pacientov**
- **sprejemanje nenaročenih pacientov**
- **zdravnik v času obravnave pacienta sprejme na obisk drugega zdravnika**
- **Zdravnik v ordinacijskem času sprejme predstavnike farmacevtskih družb**
- **naročanje pacientov v poslovnem in ne v ordinacijskem času**
- **naročanje več pacientov na isto uro**

Obveze pacientov in svojcev:

- **spoštovati naročene ure terminov**
- **zavest, da ni zdravstvene obravnave brez naročila**
- **pravočasno opravičiti neudeležbo na naročeno zdravstveno oskrbo**

... Pravica do spoštovanja pacientovega časa

ČAKALNI SEZNAM – ČAKALNA KNJIGA

5.b) **ČAKALNI SEZNAMI** – namen zagotoviti pacientu obveščeno o vrstnem redu in spoštovanje vrstnega reda

Pacient ima pravico:

- izvedeti razloge za čakalno dobo in njeno dolžino
- do vpogleda v čakalni seznam, njegove kopije ali prepisa (z vsemi podatki seznama razen osebnega imena pacienta, njegovega naslova in kontaktnih podatkov ter EMSO)

PRIMERI KRŠITEV IZ PRAKSE:

- ponekod še vedno ročno vodenje čakalnih seznamov
- po sporočenem pravočasnem opravičilu udeležbe na zdravstveno oskrbo uvrščanje pacienta na začetek čakalne vrste
- naročila se ne vpisujejo kronološko do polne zapolnitve v določenem dnevu – dopuščanje možnosti vpisa s krajšo čakalno dobo
- nevzpostavljane kontakta s pacientom v zvezi z zdravstveno oskrbo
- na oskrbo se sprejemajo tudi nenaročeni pacienti
- vodenje čakalnih seznamov z "luknjami", krajše čakalne dobe, ...
- telefonski pogovori zdravnika med obravnavo pacienta + vzporedna kršitev še najmanj 2-3 drugih pravic

Obveze pacienta – svojcev

- Oddati napotno listino v roku
- Opravičiti v roku

.....5. Pravica do spoštovanja pacientovega časa

Izvajalec zagotovi osebno in telefonsko naročanje ter elektronske oblike naročanja

PRIMERI KRŠITEV IZ PRAKSE:

- izvajalec nima odprtih telefonskih linij najmanj 2 uri dnevno in nima v preostalem času vključene avtomatske tajnice kdaj se pacient lahko naroči

SPECIALISTIČNI AMBULANTNI PREGLED

Pisno strokovno mnenje prejme pacient

- na koncu pregleda oziroma najpozneje v 7 dneh po opravljeni zdravstveni oskrbi
- v nujnih primerih –TAKOJ

PRIMERI KRŠITEV IZ PRAKSE:

- izdaja izvida in mnenja tudi 3 meseca in več po opravljeni zdravstveni oskrbi

Določene ugotovljene kršitve pravice do spoštovanja pacientovega časa imajo lahko pri zdravstveni oskrbi pacienta za posledico tudi povečanje tveganj v zdravstveni obravnavi oziroma varnostni odklon:

- vzroki za izvedbo neakovostne zdravstvene oskrbe so lahko tudi v predolgi čakalni vrstah, ki imajo razlog dolžine v slabi notranji organizaciji dela
- uvrščanje pacientov v čakalni seznam po zakonskih rokih iz naslova notranje slabe organizacije dela znatno podaljšujejo čakalne dobe zdravstvene oskrbe
- zdravnik v času obravnave pacienta sprejme na obisk drugega zdravnika - posledično malomarna obravnava
- telefonski pogovori zdravnika med obravnavo pacienta - posledično malomarna obravnava
- pogovori zdravnika s sestro v zadevah drugih pacientov med zdravstveno obravnavo pacienta
- izvidi se pošiljajo tudi z večmesečno zamudo tudi za huda zdravstvena stanja

Pravica do obveščeniosti in sodelovanja

POJASNILNA DOLŽNOST

Pacient **ima pravico, da je** zaradi uresničevanja pravice do samostojnega odločanja o zdravljenju in pravice do sodelovanja v procesu zdravljenja **obveščen** o:

POJASNILNA DOLŽNOST:

- svojem zdravstvenem stanju in verjetnem razvoju ter posledicah bolezni ali poškodbe,
- glede zdravljenja: o cilju, vrsti, načinu izvedbe, verjetnosti uspeha ter pričakovanih koristih in izidu predlaganega medicinskega posega oziroma predlaganega zdravljenja,
- možnih tveganjih, stranskih učinkih, negativnih posledicah in drugih neprijetnostih predlaganega medicinskega posega zdravljenja, vključno s posledicami njegove opustitve,
- morebitnih drugih možnosti zdravljenja,
- postopkih in načinih zdravljenja, ki v RS niso dosegljivi ali niso pravice iz obveznega zdravstvenega zavarovanja.

Pojasnila mora zdravnik, odgovoren za zdravljenje, **pojasniti** pacientu v neposrednem stiku, obzirno, na pacientu razumljiv način.

PRIMERI KRŠITEV IZ PRAKSE:

- Zdravnik ne izvede ali ne izvede v celoti pojasnilne dolžnosti

KLJUČNA UGOTOVITEV: v vsaj 95% vseh potoževanj in pritoževanj glede neprimerne in nekakovostne zdravstvene oskrbe ima svoj najgloblji vzrok v neizvedeni ali malomarno izvedeni pojasnilni dolžnosti

.....6. Pravica do obveščeni in sodelovanja

OBVEŠČENOST PACIENTA

Za **operativni ali drug medicinski poseg**, povezan z večjim tveganjem ali večjo obremenitvijo, pacientu **da razumljiva ustna in pisna pojasnila zdravnik, ki bo opravil medicinski poseg**, če to ni možno, pa drug zdravnik, ki je usposobljen za tak medicinski poseg.

Pacient **ima pravico:**

- **do sprotnega in podrobnega obveščanja o poteku zdravljenja**
- **po koncu posega oz zdravljenja pravico do obveščeni o rezultatu zdravljenja** oziroma morebitnih zapletih

PRIMERI KRŠITEV IZ PRAKSE:

- **za operativni ali drug medicinski poseg, povezan z večjim tveganjem ali večjo obremenitvijo, pacientu NE da ustnih in pisnih pojasnil zdravnik, ki bo opravil medicinski poseg,**
- **pojasnila pogosto dajejo zdravstveni sodelavci**
- **pacient ne prejema sprotnega podrobnega obveščanja o poteku zdravljenja**
- **zdravstveni delavci, ki pridejo z njim v stik se mu ne predstavijo in/ali nimajo priponk**
- **neopravljena predhodna seznanitev s plačljivostjo ali delno plačljivostjo zdravstvene storitve**
- **pacientu se ne obrazloži računa**

ODPUSTNICA

Ob odpustu iz bolnišnice ali drugega zavoda **ima pacient pravico do pisnega poročila o diagnozi, zdravljenju in zdravstveni negi ter navodil za nadaljnje zdravljenje** in ravnanje do prvega obiska pri osebnem zdravniku, **vključno s potrebnimi zdravili ali medicinskimi pripomočki**

PRIMERI KRŠITEV IZ PRAKSE:

izdaja odpustnice več dni po odpustu

Pravica do obveščeniosti in sodelovanja

Določene ugotovljene kršitve pravice do obveščeniosti in sodelovanja imajo lahko pri zdravstveni oskrbi pacienta za posledico tudi povečanje tveganj v zdravstveni obravnavi oziroma varnostni odklon:

- zdravnik ne izvede ali ne izvede v celoti pojasnilne dolžnosti, kar ima za posledico, da pacient:

a) nima dovolj informacij za lastno – pravilno odločitev, niso mu poznani možni postopki zdravljenja

b) ni dobro seznanjen z vrsto, načinom izvedbe, verjetnostjo uspeha ter pričakovanih koristih in izidu zdravljenja, z možnimi tveganji, stranskimi učinki, negativnih posledicah in drugih neprijetnostih predlaganega zdravljenja

c) ni seznanjen o drugih možnostih zdravljenja,

d) ni seznanjeno postopkih in načinih zdravljenja, ki v RS niso dosegljivi

- pacient ne prejema sprotnega podrobnega obveščanja o poteku zdravljenja

- izdaja odpustnice več dni po odpustu – niti pacient niti osebni zdravnik nimata navodil o ravnanju

Pravica do samostojnega odločanja o zdravljenju

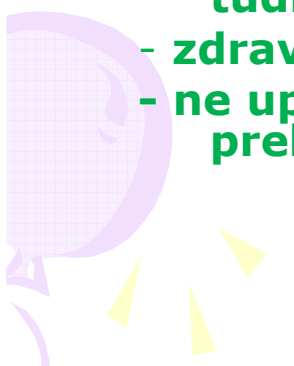
Brez poprejšnje svobodne in zavestne **privolitve** pacientu **ni dovoljeno opraviti nobenega medicinskega posega** oziroma zdravstvene oskrbe

Za **poseg, povezan z večjim tveganjem ali večjo obremenitvijo, mora biti pacientova privolitev dokumentirana na posebnem privolitvenem obrazcu**

Fotokopijo izpolnjenega in podpisanega privolitvenega obrazca se izroči tudi pacientu

PRIMERI KRŠITEV IZ PRAKSE

-
- ne delajo se dvojniki privolitvenega obrazca - kopijo vedno prejme tudi pacient
  - zdravstveno oskrbo se izvaja tudi brez privolitve pacienta
  - ne upošteva se, da se že podana privolitev ali zavrnitev se lahko prekličeta

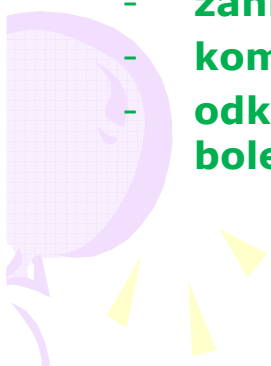

Pravica do enakopravnega dostopa in obravnave pri zdravstveni oskrbi

- prepoved diskriminacije - pravica do enake obravnave pri zdravstveni oskrbi ne glede na osebne okoliščine
- varstvo otrok in drugih ogroženih skupin: oskrbi POLEG PRAVIC PO ZPacP zagotovljene še POSEBNE PRAVICE - nadstandard

PRIMERI KRŠITEV IZ PRAKSE:

- obravnava starostnikov pripeljanih iz domov za starejše (večurno čakanje na prevoz za vrnitev)
  - diskriminatorna obravnava glede na starost (neupoštevanje naglušnosti, selektivnost terapije za starostnika, ...)
  - zaničljiva obravnava odvisnikov in istospolno usmerjenih pacientov
  - zaničljiva obravnava pacientov s prekomerno telesno težo
  - komentiranje oblačil pacienta
  - odklanjanje sprejema duševno bolnega pacienta zaradi vrste duševne bolezni
-

Pravica do drugega mnenja

Pacient **ima pravico kadarkoli v razumnem času pridobiti drugo mnenje na sekundarni in terciarni ravni** in sicer največ enkrat za oceno istega zdravstvenega stanja pri istem izvajalcu, pri katerem se zdravi.

PRIMERI KRŠITEV IZ PRAKSE:

- napotuje se na samoplačniško drugo mnenje
- nekateri zasebniki s koncesijo se upirajo plačati drugo mnenje, ki ga morajo za pacienta oskrbeti pri drugem zasebniku

Pravica, ki je uzakonjena v nasprotju s svojim namenom krati pacientu pravico pridobiti drugo mnenje pri drugem (izbranem) izvajalcu in zdravniku in s tem je prikrajšan za dodatne informacije o svojem zdravju, ki so lahko ključne za njegovo življenje – to ima lahko pri zdravstveni obravnavi pacienta za posledico tudi povečanje tveganj oziroma varnostni odklon

Pravica do dostopa do zdravstvene oskrbe in zagotavljanja preventivnih storitev

Pacient ima pravico:

- **do nujne medicinske pomoči**, ki je ni mogoče kakor koli pogojevati, še zlasti ne s plačilom ali napotnico
- **pravico do določenih preventivnih zdravstvenih storitev za ohranitev zdravja in preprečitev bolezni** (predpisi s področja zdrav. varstva in zdrav. zavarovanja)

PRIMERI KRŠITEV IZ PRAKSE:

- ne izvajajo se preventivni pregledi, ki so pravica zavarovanih oseb

Določene ugotovljene kršitve pravice do obveščeniosti in sodelovanja imajo lahko pri zdravstveni oskrbi pacienta za posledico tudi povečanje tveganj v zdravstveni obravnavi oziroma varnostni odklon:

- **pacient, ki pride na NMP ni pregledan - je odklonjen v zdravstveni obravnavi s strani zdravnika**
  - **odklonitev prihoda NMP na dom pacienta v življenjsko ogrožujočih situacijah (tudi otrok)**
-

Pravica do primerne, kakovostne in varne zdravstvene oskrbe

PRIMERNA, KAKOVOSTNA IN VARNA ZDRAVSTVENA OSKRBA

Pacient ima pravico do primerne, kakovostne in varne zdravstvene oskrbe v skladu z medicinsko doktrino.

- **PRIMERNA** = tista, ki je skladna s pacientovimi potrebami ter zmožnostmi zdravstvenega sistema v RS in temelji na enostavnih, preglednih in prijaznih administrativnih postopkih ter vzpostavlja s pacientom odnos sodelovanja in zaupanja.
- **KAKOVOSTNA** = tista, ki dosledno dosega izide zdravljenja, ki so primerljivi s standardi ali najboljšimi praksami, ob upoštevanju temeljnih načel kakovosti, kot so uspešnost, varnost, pravočasnost, kontinuiteta, učinkovitost, enakopravnost in osredotočenje na pacienta.
- **VARNA** = tista, ki preprečuje škodo za pacienta v zvezi s samim zdravljenjem in v zvezi z okoliščinami fizične varnosti bivanja ali zadrževanja pri izvajalcu

PRIMERI KRŠITEV IZ PRAKSE:

- domnevno nepopolna diagnostika,
- smrt kot domnevna posledica neprimerne in nekakovostne zdravstvene oskrbe,
- neprimerna (neprofesionalna) komunikacija s pacientom
- domnevno malomarno zdravljenje
- domnevne druge strokovne „napake“ pri zdravljenju
- .....

Teh kršitev je največ v obravnavi zastopnika

Pravica do primerne, kakovostne in varne zdravstvene oskrbe

Obveze pacienta /svojcev:

- v času bolezni ravnati v skladu s prejetimi strokovnimi navodili in načrti zdravljenja, v katere je ustno oziroma pisno privolil
- dati pristojnemu zdravniku in drugim pristojnim zdravstvenim delavcem vse potrebne in resnične informacije v zvezi s svojim zdravstvenim stanjem, ki so pomembne za nadaljnjo zdravstveno obravnavo (o boleznih in njihovem zdravljenju, boleznih v rodbini, morebitnih alergijah in zdravilih, ki jih uživa)
- obvestiti zdravstvene delavce o nenadnih spremembah zdravstvenega stanja, ki se pojavijo med zdravljenjem

Določene ugotovljene kršitve pravice do primerne in kakovostne zdravstvene oskrbe imajo lahko pri zdravstveni oskrbi pacienta za posledico tudi povečanje tveganj v zdravstveni obravnavi oziroma varnostni odklon:

- domnevno nepopolna diagnostika,
  - domnevno malomarno izveden operativni poseg
  - prepozna premestitev pacienta na intenzivno nego
  - neupoštevanje ključnih podatkov o pacientu, ki jih na nujni pomoči sporočijo svojci
  - spregledi zlomov kosti ob večkratnih kontrolah
  - domnevna opustitev zdravljenja pri ostarelih
  - presaditev že na klinični pogled neustreznih organov
  - še več drugih primerov domnevno malomarnega zdravljenja
-

ZAKLJUČEK – 1.

Obstoječi dejstvi:

- **pacient** (bolnik, uporabnik zdravstvenih storitev) **je še vedno najšibkejši člen v našem zdravstvenem sistemu**
- **določen del pacientov se zaradi bojazni pred pričakovano šikanozno zdravstveno obravnavo težje odloči za pritožbe zaradi kršitev pravic –**

REZULTAT: če na kršitve ne bomo opozarjali, dopuščamo da bo tudi v prihodnje zdravstvena obravnava potekala enako ali slabše

Vzpodbudno je:

da se vsi pacienti in svojci umrlih, ki se s svojimi primeri doživetih tveganj in varnostnih odklonov v zdravstveni oskrbi, obrnejo na zastopnika za pomoč v svetovanju, odločijo za vložitev pritožb z zastopanjem s strani zastopnika, ker se na ta način čutijo pritožbenih postopkih:

- **varnejše**
- **podprte**
- **slišane**
- **uspešne**

ZAKLJUČEK - 2

Primeri dobre prakse prepoznavanja varnostnih odklonov oziroma tveganj pri obravnavah kršitev pacientovih pravic:

- 1.** K zunanji prepoznavi varnostnih odklonov in tveganj za varnost v zdravstvu zagotovo pripomorejo
  - obravnave pritožb pacientov zaradi izvedene domnevno neprimerne in nekakovostne zdravstvene oskrbe
  - neformalna posredovanja zastopnika pacientovih pravic pri izvajalcu zdravstvene dejavnosti zaradi izvedene domnevno neprimerne in nekakovostne zdravstvene oskrbe
- 2.** Obravnave pritožb pri izvajalcu, se na predlog zastopnika, udeležujejo zdravniki in drugo zdravstveno osebje, ki je sodelovalo pri domnevno nekakovostni zdravstveni oskrbi
- 3.** Prek obravnave pritožb se (s sodelovanjem zastopnika pacientovih pravic) sprejme na strani zdravstvenih delavcev spoznanje o odkritem tveganju oziroma varnostnem odklonu, ki se je zgodil

ZAKLJUČEK - 3

Pomembno je:

- **da se tveganja in varnostni odkloni pri izvajalcu** zdravstvene dejavnosti **prek vsebine obravnavanih pritožb** zaradi domnevno neprimerne in nekakovostne zdravstvene oskrbe **pogosto prepoznavajo šele »od zunaj« »navznoter«**
- **da se s pritožbami vpliva na pristojne pri izvajalcu** (zdravnike, strokovno vodstvo, poslovodno vodstvo, vodstvo zdravstvene nege) **v zavedanju, da je potrebo na tem področju pristopiti h kvalitativnim premikom ugotavljanja, beleženja in obravnave tveganj in varnostnih odklonov**
- **da po zaključeni obravnavi pritožbe udeleženi zdravstveni delavci razmišljajo o obravnavani zadevi in s to izkušnjo** (hote ali nehote) **opravljajo nadaljnje delo, kar vpliva na nadaljnje delo**
- **da opozarjanje na ugotovljena tveganja in varnostne odklone vpliva na dvig kvalitete zdravstvenih storitev**

ZAKLJUČEK – 4.

Pričakovanja pacienta in zastopnika na ravni delovanja izvajalca glede varnostnih tveganj:

- **prepoznavati tveganja in varnostne odklone** v delovnih sredinah izvajalca
- **jih prepoznati in sprejeti kot sestavni del svojega dela**
- **pripoznati v svojih delovnih sredinah sebi in sodelavcem, da se pri svojem delu vsakdo lahko zmoti** in da pri delu vsakdo dela napake
- **jih predstavljati na** (dnevnih, tedenskih) **internih strokovnih srečanjih**
- **jih skupno analizirati in iskati rešitve**, da do enakih in podobnih odklonov ne bi več prišlo
- **po izsledkih analize dograjevati protokole** zdravstvenih oskrb
- **brezplačno drugo mnenje pri izbranem izvajalcu v Sloveniji in na vseh ravneh opravljanja zdravstvene dejavnosti**
- **možnost opraviti drugo mnenje v EU območju** po vzoru uzakonjenih čezmejnih zdravstvenih pravic

ZAKLJUČEK – 5.

Za verifikacijo ugotovljenih tveganj in varnostnih odklonov zdravstvenih obravnav je pomemben:

- zunanji strokovni nadzor, ki pa ga v našem zdravstvenem sistemu izvaja le en pooblaščen izvajalec - Zdravniška zbornica
- izvajajo ga zdravniki (majhnega) območja Slovenije

Dejstva:

- pogost dvom o objektivnosti poročila zunanjega strokovnega nadzora zaradi majhnosti slovenskega strokovnega prostora

Odprta vprašanja:

- zakaj izvajalci tako težko pristanejo na izvedbo strokovnega nadzora nad svojim delom
- strah pred verifikacijo ugotovljenih tveganj in varnostnih odklonov?
- kdaj bo zunanji strokovni nadzor opravila komisija zdravnikov iz območja članic EU (tudi ta strokovni prostor je relativno majhen)

Boljša rešitev glede izvedbe strokovnega nadzora s strani zdravnikov iz EU območja:

- po vzoru uveljavljanja čezmejnih zdravstvenih pravic